

Гут Наталя Василівна,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземних мов,
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини

ЦІЛЬОВІ ПРІОРІТЕТИ РЕАЛІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ ПРОЕКТІВ З ПИТАНЬ ОСВІТИ МІГРАНТІВ У ПОРТУГАЛІЇ

Ключові слова: міжнародний проект, міграція, іммігрант, полікультурне середовище, розмаїття, рівні можливості.

Глобалізаційні процеси загострили нерівність економічних умов і можливостей у різних країнах, сприяли зростанню міждержавних переміщень населення та призвели до формування принципово нової міграційної ситуації в світі. Прибуття до держав-членів ЄС все більшої кількості переселенців з метою постійного проживання на сьогодні розглядається як один з найбільш важливих викликів поряд з багатьма іншими проблемами соціального та економічного характеру. В Португалії за останнє десятиріччя кількість мігрантів збільшилася до 388 731 осіб (основні країни походження – Бразилія, Україна, Індія, Непал і Кабо-Верде). В державних школах відсоток дітей, які народилися за межами країни проживання, становить приблизно 2% від загальної кількості учнів [1, С. 64]. Процес адаптації таких дітей до нового соціально-освітнього середовища у багатьох випадках не відбувається в повній мірі, оскільки незнання мови та традицій іншої країни, нетолерантне ставлення з боку представників корінного населення створює перепони для ефективного навчання. З іншого боку, викладання в багатомовному класі вимагає від вчителя високого професіоналізму та обізнаності у сфері міграційних процесів, а також механізмів відбору та застосування нових підходів до викладання у полікультурному середовищі.

Мета статті – описати міжнародні проекти NAOS (Professional Capacity Dealing with Diversity) та HE4u2 (Integrating Cultural Diversity in Higher Education), порівнявши їх цільові пріоритети та визначити значення таких проектів для національної системи освіти Португалії.

Як засвідчують повні назви проектів, цільовим пріоритетом у розробці основних положень досліджень є забезпечення рівності можливостей різних національних груп в освітньому середовищі. Метою стратегічного партнерства країн-учасниць в межах одного проекту є зміцнення професійного потенціалу в їхніх навчальних закладах, що сприятиме підвищенню рівня освіти та залучення груп дітей мігрантів до освітньої діяльності. Реалізація проектів здійснюється через робочі зустрічі, розповсюдження інформації через мережу Інтернет, організацію конференцій, семінарів, тренінгів для вчителів тощо. Взявши за основу принципи залучення та розмаїття у постановці своїх завдань, досліджувані проекти переважно не мають відмінностей в часових рамках, кількості країн-учасниць тощо, пор.:

	NAOS	HE4u2
<i>Тривалість проекту</i>	36 місяців (1 вересня 2014 – 1 вересня 2017)	36 місяців (1 січня 2016 – 31 грудня 2017)
<i>Джерело фінансування</i>	Європейська комісія, програма Еразмус+	Європейська комісія, програма Еразмус+
<i>Країна координатор</i>	Нідерланди	Бельгія
<i>Країни-учасниці</i>	Бельгія, Греція, Естонія, Кіпр, Литва, Нідерланди, Норвегія, Португалія, Хорватія	Австрія, Бельгія, Греція, Ірландія, Німеччина, Португалія, Фінляндія
<i>Місце впровадження</i>	школи	вищі навчальні заклади

Основна ідея втілення цих проектів у тому, щоб зібрати та обговорити статистичні дані, представлені країнами-учасницями, а також запропонувати рекомендації щодо ефективної підготовки студентів-майбутніх вчителів та фахівців, які працюватимуть у галузі професійного розвитку педагогів як у школах різного рівня, так і у вищих навчальних закладах.

Обравши за назву проекту слово “наос” (грец. naos), що позначає “головне приміщення храму зі статуєю бога, яке має цілісний простір” [2], розробники підкреслюють думку, що сформованість професійних компетенцій та інноваційні форми співпраці фахівців, що навчають та виховують дітей, є фундаментом якісної освіти. Крім того, залучення дітей мігрантів у навчально-

виховний процес вимагає переосмислення старих підходів та вироблення нових стратегій, які слід взяти за основу не лише на рівні окремої школи, а й на рівні всієї системи освіти.

Одним із основних завдань проекту NAOS визначено також моніторинг знань педагогів про механізми ефективного засвоєння учнями різних національностей мови навчання, використання дидактичних ресурсів у багатомовному класі, їхньої обізнаності з основами соціальної психології та питаннями етнічної ідентичності, а також дослідження рівня готовності вчителів використовувати різного роду механізми для залучення батьків до співпраці тощо. Підготовка керівників шкіл та вчителів, які б змогли задовольнити освітні потреби дітей мігрантів та сприяти прагненню до навчання під час звичайних уроків та позакласної діяльності, дозволить освітнім закладам активізувати свої зусилля з дотримання політики рівних можливостей та розмаїття, а також сприяти більш ефективній співпраці з національними громадами [2]. Результатом роботи творчої групи проекту NAOS має стати видання навчальної літератури з підготовки фахівців для роботи в полікультурному середовищі та із багатомовними класами.

Якщо цільовою групою проекту NAOS є школярі, то E4u2 покликаний сприяти реформуванню викладання та навчання у вищій школі та спрямований на підвищення рівня навчальних досягнень студентів етнічних меншин. Серед основних завдань реалізації проекту можна виокремити наступні: аналіз інформації про труднощі та переваги навчання в іншій країні проживання, отриманої від студентів різних верств суспільства та з різних країн походження; розробка та апробація інноваційних підходів за трьома напрямками підготовки у кожному із 7 вузів-партнерів; створення методичних рекомендацій з детальними вказівками щодо розробки навчальних програм на 3-х мовах (англійській, французькій і німецькій); підготовка рекомендацій з питань дотримання рівних можливостей та розмаїття у вищих навчальних закладах як для вищої школи, так і для національних та європейських урядових агентств [3]. Тобто виконавці проекту визнають необхідність комплексного підходу до

питань освіти мігрантів, що передбачає неможливість ефективної підготовки молоді національних меншин без внесення змін в чинне законодавство як на національному, так і на загальноєвропейському рівні.

Отже, міграційні процеси впливають не лише на економічну ситуацію в країні, але й на систему освіти загалом. Позитивним моментом реалізації освітніх проектів є те, що результати дослідження втілюватимуться в першу чергу на національних рівнях та максимізують позитивні зміни в національних системах освіти. Для Португалії як країни-учасниці міжнародних проектів NAOS та HE4u2 така діяльність – це можливість дослідити потребу в підготовці викладачів та вчителів, які б могли ефективно працювати зі студентами та учнями різних національних меншин, а також трансформувати професійну підготовку фахівців в галузі освіти відповідно до нових реалій сьогодення.

Список використаних джерел:

1. Relatório de Imigração, Fronteiras e Asilo 2015 / Pedro Dias, Rui Machado, Andreia Oliveira. – Serviço de Estrangeiros e Fronteiras, 2016. – 73 p. – Режим доступу : <http://sefstat.sef.pt>
2. Naos (Professional Capacity Dealing with Diversity). – Режим доступу : <http://www.sirius-migrationeducation.org/naos/>
3. Integrating Cultural Diversity in Higher Education. – Режим доступу : <http://www.fpce.up.pt/ciie/?q=en/content/integrating-cultural-diversity-higher-education>